

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob torekih, četrtekih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— : : : 4.50 za pol leta . . . 6.— : : : 9.— za vse leto . . . 12.— : : : 18.— Neresnias je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se sprava se ozira.

Posamično številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč. Izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javno zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulice Caserma št. 18. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema *spravništvo* ulice Molino picolo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprta reklama cije se proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko

„V edinosti je moč“.

Z Goriškega.

(Iv. dopis)

Pred kratkim pisal je v „Slovenskem Narodu“ neki dopisnik iz Celja, „da so goriški Slovenci v kratkem ugnali Lahe v kozji rog.“ Žal, da temu ni tako! Res je sicer, da je bila škoda, ki so jo imeli laški trgovci v Gorici takoj od začetka bojkota, v prvem navdušenju in ogorčenju, ogromna, res je pa tudi, da so začele stvari zdaj, ko se je razburjenje nekoliko poleglo — hoditi staro pot. Temu pa se nihče, kdor razmere pozna, ne bo čudil. Trgovine brez kredita si niti misliti nemo-remo, zato je tudi umevno, da so trgovci v Gorici, kateri imajo s trgovci na deželi velike zveze, tudi veliko kreditirali tem trgovcem. In če pomislimo, da laški trgovci jako radi upajo, bomo tudi umeli, da je med slovenskimi trgovci mnogo takih dolžnikov, ki svojega dolga pri najboljši volji ne morejo poplačati svojim laškim zalagateljem. To je torej prvi vzrok.

Druga vzroka je iskati v cenah. Splošno se čujejo pritožbe, da Slovenci prodajajo dražje, nego Lah, da, celo po pretiranih cenah. Tako n. pr. je pripovedoval neki krojač v Gorici, da mora pri nekem našem trgovcu dražje plačevati vse blago — do 1 gl. na meter. O nekem drugem trgovcu iz hribov se pripoveduje, da je gledal blago pri nekem Slovincu, a kupil pri Lah 25 kvintalov blaga, pri čemur je baje zaslužil 50 gl., ker je dobil pri Lah povprečno 2 gold. ceneje kvintal, nego pri Slovincu. Ker je bilo to omenjeno blago samo korusa in moka, sodim — kakor trgovec — da je kupec govoril neresnico, ali pa je imel Lah veliko zgubo. Zakaj da bi hotel slovenski trgovec slepariti svoje rojake na ta način, tega ne morem umeti. Istotako je pripovedoval neki tretji trgovec, da je naložil štirikrat blago pri gori-omenjenem slovenskem trgovcu, a pri tem da je imel 80 gl. škode, ker za toliko ceneje bi dobil blago pri Lahih.

PODLISTEK

Nantas.

ROMAN.

Francoski spisal Z., prevol Hinko.

„Pred vami leži še velika bodočnost, moj gospod. Dovolila sem si, spremljati vaša prizadevanja s svojo pozornostjo ter sem se prav zelo veselila na vaši neomahljivosti, ki ste jo pokazali v vsej nesreči svoji. Dozdevalo se mi je, da se morate visoko popeti, ako bi vam hotel kdo podati roko.“

Zopet je prenehala, kakor bi čakala na odgovor. Mladi mož je mislil, da mu hoče ponuditi kako službo in zato je rekel, da bi vsprejel kar si bodi. Ko je tako odprl pot, vprašala ga je brez ovinkov:

„Ali bi se hoteli oženiti?“

„Oženiti?“ je vskliknil Nantas. „Ti ljubi Bog, kdo bi, milostljiva, hotel kaj vedeti o meni? Morda katera siromašna deklica, katere niti preživeti ne bi mogel?“

„Nikakor ne, ampak jako lepo, jako bogato in nenavadno nadarjeno mlado dekle, ki vam bi na jeden udarec podalo sredstev, da dosežete najviše časti.“

Sedaj se Nantas ni več smejal.

„Kakšen je torej ta posel?“ je vprašal in instinktivno zadušil glas.

„To mlado dekle je blagoslovljeno in vi mo-

Take in jednake pritožbe se čujejo sleherni dan. Vendar se zdi, da dotičniki nečejo povedati pravega vzroka, zakaj ne zapusté Lahov, namreč: ker bi v tem slučaju dobili eksekutorje na vrat.

Zakaj neverjetno je, da bi hoteli Slovenci večega dobička, nego Lah, a po drugi strani je zopet neverjetno, da bi Lah dajali blago v zgubo. Tretjega vzroka je iskati v organizaciji.

V začetku bojkota se je mnogo govorilo in pisalo (še preveč!) o „trgovskem in obrtnem društvu“, a zdaj molči vse. To je sicer prav, a dobro bi bilo vendarle, da bi se sporočilo na deželo odličnejšim osebam, da-li ostane samo pri ustanovnem obnem zboru ali kako?! Sicer pa naj se društvo ustanovi tudi desetkrat: ako ne bo osuovano na pravi podlagi, ne doseže svojega namena. Društvo bi moralo imeti na razpolago dovolj denarja, da bi oslobodilo slovenske trgovce iz laških krempljev, ter pomagalo osuovati v Gorici zadostno slovenskih veletrgovin: zato pa bi ne zadostovalo par stotisoč. Na vprašanje: Kje dobiti denarja? odgovarjam, da je po nam sovražnih zavodih dosti denarja naloženega in bi bilo treba samo uprizoriti primerno agitacijo, da bi bilo dosti denarja.

Četrtega vzroka, da podlegamo v zapričetem boju, je iskati v tem, da še nimamo dovolj primernih trgovin na veliko. V tem oziru sem sicer že izrazil svoje menenje v nekem dopisu „Soče“, da bi ta namen najbolje dosežala delniška društva. Res je sicer, da moramo gledati, da se nastani v Gorici kolikor možno največ samostalnih trgovcev in obrtnikov. Toda, od kje dobiti takih? Izped rokava jih ni možno vzeti, če jih ni! Ako je kje kak slovenski trgovec ali kapitalist, ki bi si želel ustanoviti v Gorici trgovino, so mu gotovo znane razmere in bi torej že bil porabil ugodno priliko. Ako torej ni še nihče storil tega dozdej, je to dokaz, da takih trgovcev ni. Ali hočemo torej čakati na tisti „jih že dobimo“? Ne prihaja mi niti

rate otroka pripoznati svojim“, je izpovedala gospodičina Chuin naravnost. Pogajanja je hotela prikrajšati, zato ni govorila več tako lepo odičeno.

Da se je Nantas udal prvemu utisu, postavil bi bil posredujeval pred vrata.

„Kar mi tu pravite je ničvrednost“, je odgovoril on tiho.

„O, kakšna ničvrednost!“ je vskliknila gospodičina Chuin, ter začela zopet govoriti medeno kakor prej. „Te grde besede ne morem slišati... Resnica, gospod moj, je ta, da rešite neko rodbino obupa. Oče še ne ve nič o tem, in jaz sem zato napravila načrt, da se dekleta omeži kar najhitreje in da soprog velja za očeta njenega otroka. Poznam očeta; ako bi zvedel resnico, bi ga to umorilo. Moja kombinacija ublaži udarec in očetu ucepi vero, da se je njegovi hčeri dalo zadoščenje. To je baš nesreča, da je zapeljivec oženjen... Oh, gospod, so možje, ki v resnici nimajo nobenega moraličnega duha...“

Še dolgo bi bila lahko govorila v tem smislu, ne da bi bil Nantas pazil na to. Zakaj bi zavrnil predlog? Ali si ni sam dejal poprej, da bi prodal samega sebe? No, tu ga je nekdo prišel kupit. Roka roko umiva. On bi dal svoje ime in zato dobi neke stališče. Gledal je svoje umazane hlače; čutil je, da že štirindvajset ur ni jedel ničesar, in vse njegovo dvamesečno prizadevanje in poniževanje se je vzbudilo s pokočim srdom v njegovem srcu.

na misel, da bi hotel komu usiljevati svojo skromno menenje, vendar si dovoljujem opomniti, da se moramo najprvo osloboditi od ptujega kapitala, ter se osamosvojiti gospodarsko! Vse drugo pride samo ob sebe.

Tu sem torej navedel vzroke, zakaj podlegamo v zapričetem boju, a ob enem navedel svojo skromno menenje, kako odstraniti te vzroke. Toda vse to ne bo imelo vspeha, ako naši voditelji ne bodo imeli za sabo ljudstva, ki bode umelo, zakaj se gre, ki bode vedelo, da naš boj ni samo boj za politiška in narodna prava, ampak veliko več: za naš gospodarski obstanek. Zatorej kličem tudi jaz z mnogimi drugimi: voditelji, pojdite med ljudstvo! Preveč bi bilo zahtevati od tistih gospodov, ki so itak preobloženi z narodnim delom, da bi hodili še na deželo in bi s tem prostavljali v nevarnost svoje zdravje. Toda v Gorici je mnogo razumnikov, kateri vsi, več ali manje, sodelujejo pri narodnem vodstvu. Ti bi se prav lahko vrstili tako, da bi „Sloga“ lahko priredila vsako nedeljo po eden ali dva shoda na deželi, kjer bi nastopali kakor govorniki po eden Goričan in par domačinov. Vspeh bi ne izostal gotovo. Zatorej, na delo!

Boji politiško-brezpravnih narodov za politiško pravo so sicer boji za idejale, ako pa stvari pogledamo na dno, pridemo do zaključka, da je iskati izvora tem bojem nekje drugje. Naš boj, boj politiško-brezpravnih narodov sploh, ni toliko boj za narodno-politiška prava, nego boj za materijalni obstanek. Zakaj materijalno močnega naroda si niti misliti ne moremo, da bi bil politiško brezpraven. Treba mi je samo pokazati na Irsko in umel me bo vsakdo, ne da bi mi trebalo dalje razvijati svoje nazore. To povejmo ljudstvu in kmalo bomo zamogli sporočiti svojim bratom: z m a g a j e n a š a ! A. M.

Konečno bi torej zamogel stopiti na vrat svetu, ki ga je pehal od sebe in ga drvil v samomor?

„Predlog vsprejem“, je odgovoril brutalno.

Potem pa je zahteval od gospodičine Chuin bližnjih pojasnil. Koliko zahteva za svoje posredovanje? Hlinila se je, češ, da je razžaljena in rekla, da ne želi ničesar. Konečno je zahtevala dvajset tisoč frankov od svote, katero bi vsprejel mladi mož. Ker se on ni pogajal, postala je zaupneja.

„Vedeti morate, da sem najprej mislila na vas. Mlada dama ni rekla ne, ko sem predlagala vas... O, prilika je za vas zelo ugodna in jedenkrat mi bode še hvaležni za to. Našla bi bila lahko meža z lepim imenom; poznam nekoga, ki bi mi roke poljubil za to. Jaz pa sem dala prednost možu, ki ne spada v družinski krog tega dekleta. Na ta način bode stvar bolj romantična... Razun tega ste mi všeč, vi ste prijetne zunanosti in znate trezno misliti. O, vi pridete še daleč. In ne pozabite, da sem vam udana popoluoma.“

Do sedaj se ni govorilo nobeno ime. Ko je Nantas radi tega storil vprašanje, ustala je stara dama in rekla znova predstavlja se:

„Jaz sem gospodičina Chuin, pri baronu Dauvilliersu odgojiteljica po smrti njegove soproge. Jaz sem vzgojila Flavijo, hčer gospoda barona... Gospodičina Flavija je ona mlada dama, o kateri je bil govor.“

(Pride še.)

DOPISI.

Iz krogov poštних ekspeditorjev.

(Izv. dop.) Našel se je po dolgem času vendarle nekdo, ki se je dvignil proti nam ubogim sirotam. Toda še ta si je moral premišljevati jako dolgo, predno se je odločil. G. dopisnik-poštar v 90. številu „Edinosti“, zjutranje izdanje, ni sicer povedal ničesar posebno stvarnega, še manj pa je ovrget moje trditve. Menda mu je bil le ta namen, da bi mene pošteno „priporočil“ svojim gg. kolegom. In to celo pod zaglavjem „poštna reorganizacija“. Zato bi mi ne trebalo oglašati se radi vsebine onega članka, ker isti je bil ovržen že v naprej po dopisih, ki jih je donesla cenjena „Edinost“ v zadnjem času iz krogov poštних ekspeditorjev. So mnoga mesta v teh dopisih, kakor da je dopisnik že takrat mislil na taka oporekanja od strani gosp. poštarjev. Seveda jih g. nasprotnik niti čital ni vseh. In še na moj zadnji dopis, na katerega je spisal nekaj nekaki polemiki podobnega, ujel je le slučajno zadnji del; o prvem delu menda še niti ne zna, ker sicer bi bil izpustil marsikateri stavek v svoji „kritiki“, ali celo — kar bi bilo najbolj pametno — vse! Gospod nasprotnik mi menda vendar pripozna toliko previdnosti, že z ozirom na naše sedanje odnose, ki so bili tudi v „Edinosti“ opisani svoječasno povsem objektivno, da ne bodem kar na slepo napadal po časopisih svojih kruhodajalcev. Da se pa „predrznem“ govoriti ali pisati za poštno reorganizacijo, katero nam že obečajo nad 20 let — a bi jo izvesti krogi še sedaj radi zavlekli, ker se je boje, to pa menim ni nikakoršen napad na gg. poštarje. Saj imamo pa tudi dovolj vzrokov mi ekspeditorji in ekspeditorice, da zagovarjamo reorganizacijo, kajti žnjo zadobimo še le nekako ekzistenco; z isto postane naš poklic še le stan, kar dosedaj ni. Gosp. dopisnik zna le njeno slabo stran; njemu je v neko grozno strašilo. Toda, saj se poznamo g. poštar! Žal, da vam še marsikateri prikimava na tihem in nihče drugi ni imel poguma, da bi prišel z barvo na dan. Za Boga! kaj bi hoteli vi, da še nadalje tavamo tako po zemlji tja in sem kakor veše brez nobenega preskrbljenja, ne v boleznih, ne v nesreči, ne na starost; brez kake trdne nade za boljšo bodočnost? Še službe si moramo iskati in beračiti sami okrog vas. Toda tako je bilo, je in bode vedno, dokler ne poseže država s svojo mogočno roko vmes. Te besede stojijo v prvem delu mojega zadnjega dopisa, posnete po „Beamtenschaft“. In dalje pravim: S tem je dal pisec (namreč: „Beamtenschaft“) nekako absolicijo gg. poštarjem. Torej ste čuli? Pameten človek išče zla, kjer je njega izvirek. Torej v sedanjih poštini organizaciji. Ta je kriva naši bedi. Da pa bi bili meni poštarji trn v peti, je že samo ob sebi nelogično, kajti če bi ne bilo poštarjev, ne bilo bi tudi nas ekspeditorjev. In ne le da nisem dal še nikomur povoda, iz katerega bi mogel kdo sklepati, da sem svojimi gospodarji jako nezadovoljen, ve tudi g. pisec predobro, da sem sploh imel še le jednega gospodarja-poštarja.

(Zvršetek prih.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 11 avgusta 1897.

Sprava med Čehi in Nemci. „Neue Freie Presse“ piše, da hoče vlada na vsaki način dognati spravo na Češkem. V ta namen skliče češki deželni zbor, kjer naj se uravnava jezikovno vprašanje. Vlada je baje izdelala pet predlogov, katere hoče najprvo predložiti posebni konferenci, sestavljeni iz veljakov vseh strank. Ako se ta konferenca zjedinji za jeden ali drugi načrt, predloži ga potem vlada meseca septembra deželnemu zboru. Te predloge so: 1. Zakon o kurijah, ki določijo narodne volilne kurije za deželni odbor, deželne zavode in odseke v deželnem zboru. 2. Nevela k volilnemu redu za deželni zbor. Število poslancev bi se za 15 pomnožilo, in sicer mestni mandati. Več večih krajev bi se uvrstilo v mestne skupine. Od teh 15 mandatov bi dobili Čehi 14, Nemci 1 mandat. Ustanovila bi se nova trgovska zbornica z razdelitvijo jednega mešanega okraja, ki voli dva poslance. 3. Ustanovile bi se na deželne stroške šole za manjšine. 4. Zakon o jeziku na avtonomnih uradih, ki priznava češke, nemške in mešane občine. Ako v kaki občini biva petina druge narodnosti, velja za mešano. Poslovni jezik bi bil v nemških občinah

nemški, v čeških češki, v mešanih pa oba jezika. Ako se vsprejme ta zakon, potem vlada preklicje jezikovni naredbi, oziroma prenaradi v tem zmislu. To je glavna točka razgovorov. Ako se v tej točki zjedinijo Čehi in Nemci, potem se utegne doseči sprava. 5. Konečno namerava vlada deželnemu zboru predložiti načrt zakona o okrožnih oblastvih, ki bi bila srednja istanca med okrajnimi glavarstvi in ces. kr. namestništvom. Češki poslanec dr. Stransky je v Prerovi izjavil, da je vlada o teh načrtih že obvestila češke poslance. Toda Nemci zahtevajo, da mora vlada prej preklicati jezikovni naredbi, kar osvetljuje nemško spravljivost. Zadnje nedelje so imeli v Pragi shod nemški državni in deželni poslanci. Posvetovali so se o podpori po povodnji prizadetim krajem. Ob jednem pa so segli tudi na politično polje ter obojali češko stranko in sklenili nadaljevati dosedanjo taktiko in organizovati Nemce na Češkem jednotno s Schönnererjevo stranko.

Srbski cerkveni shod v Karlovcih. Ministerski predsednik baron Banffy je doživel malo blamažo. On je hotel terorizovati shod; v ta namen se je skrnil celó za avtoriteto krone. Shod se ni ustrašil tudi te grde zlorabe. Banffy je bil v zagati. V svoji nevolji je hotel poseči po skrajnem sredstvu: razpustiti shod. Ali njegovo Veličanstvo ni odobrilo tega predloga. Zato je shod le odložen in baron Banffy je bogateji za jedno — blamažo! Mi čestitamo le večini cerkvenega shoda na tej odločnosti v obrambi samostalnosti svoje narodne ce.kva.

Knez Ferdinand Bolgarski je bil baje nameraval proglasiti se due 14. t. m. — kraljem. To da je bil tudi namen njegovemu potovanju v Carigrad in poljubljanju roke sultanove. No, sedanje politične razmere v Evropi so take, da knez Ferdinand ni vspjel se svojo željo in je torej ostal z — dolgim nosom, ne le ozirom na resnično velikost tega dela telesa njegovega, ampak tudi govornjeno v prisposodbi.

Cesar Viljem na Ruskem. Včeraj je bil sijajen obed v Krasnojem selu. Car Nikolaj je nadzravlil zopet cesarju in cesarici nemški, cesar Viljem pa cesarici dvojici ruski. Na Olginem otoku je bil sijajen balet ob sijajni razsvetljavi. Nebrojna množica se je gibala po vrtih.

Nemške mornarje so pogostili včeraj po javnih vrtih. Nemškim častnikom pa je bil prirejen banket.

Značilno je, da današnje petrograjske brzjavke poročajo le o tem, kako se vrše slavnosti, a ne najdemo nikjer nijedne same besede, iz katere bi bilo sklepati o kakem činu ali o kaki besedi politične važnosti. Da, tako se vsprejemajo dobri prijatelji in sorodniki!

Obrtni in delavski shod v Solnogradu. V nedeljo zvečer je bilo prvo svečanostno zborovanje. V svojem otvoritvenem govoru je povdarjal predsednik pripravljavnega odseka čisto gospodarski značaj tega shoda, z bok česar je potrebno, da katoliška ljudska in krščansko-socijalna stranka delujeta zložno na tem polju. V nadzorovalni odsek je bil izvojen tudi slovenski drž. poslanec dr. Krek. Shod je pozdravil tudi deželni glavar solnograški rekši, da se bodo posvetovanja opirala na stara katoliška načela. Slavnostni govor je imel profesor Gretl. Rekel je, da je mnogo gnilega v redu državne in človeške družbe. Zadnji čas je, da pride pomoč. Kmetu žuga propast vsled odiruškega gospodarstva; obrtni stan, ki se je nekdanj veselih cvetočega blagostanja, je sličen danes onemu siromaku, ki je pal med razbojniko med Jeruzalemom in Jeriho. Kdo boji samaritanec? Ne oni, ki kličejo: „Pogubite se, vam ni več pomoči!“ Ne oni, ki pozivljajo ljudstvo na ustajo, proti katerim se potem obračajo puške in bedala. Pomoči morajo le praktična načela starega krščanstva. Spoštovanje do avtoritete more rešiti. Materijalna beda je velika, ali ne sme se pozabiti tudi na duševno bedo, prihajajočo iz vzgoje, iz delavskih razmer in iz vzrokov gospodarske bede. Židovski liberalizem je Golijat, ki najde svojega Davida v vzbujeni krščanski zavesti.

Po tem govoru so se prečitali razni pozdravi, med istimi tudi župana dunajskega, dra. Luegerja.

Umorstvo ministerskega predsednika španskega. Nekaj časa so se delali v Italiji kakor da ne verujejo prav, da je bil res Italijan oni zločinec, ki je svojo zločinsko roko pokončal živ-

ljenje ministerskega predsednika španskega. No, danes pripoveduje jedna rimskih brzjavk, da se je posrečilo italijanski policiji konstatovati, da se napadalec v resnici imenuje Michele Angiolillo. Rodil se je v Foggia leta 1871. Angiolillo je izobrazil, kajti obiskoval je tehniški zavod. Potem je bil stavec. Tedaj je jel zahajati med socialiste in anarhiste. Obsojen je bil radi anarhističkega rovarjenja, toda ubežal je na Španjsko. Tu ga je sedaj zadela naloga anarhistov, vsled katere je postal morilec.

Kar je poštenega po vsem Španjskem, vse žaluje na zgubi odličnega državnika. Tudi Castellar, ta neizprosni republikanec, se je izjavil, da je nenadomestna zguba, ki je zadela Španjsko po smrti Canovasa.

Kraljica regentinja je pisala udovi umorjenega pismo polno sočutja. Sožalje sta izrekla tudi naš ministerski predsednik grof Badeni in minister Gautsch.

Različne vesti.

Naš presvitli cesar je včeraj zopet dospel v Ljubljano, od koder je bil moral oditi vsled povodnji.

Umrli je predvčerajšnjem nagle smrti znani zdravnik tržaški, prof. dr. Liebmann.

Cerkvica v čast sv. Cirilu in Metodu v Padriču se je že začela graditi. Sestavljen se je odbor za nabiranje prispevkov. Odboru na čelu je naš vrli rodoljub Martin Grgič, tajnik Josip Pertot in blagajnik Ivan Grgič v Padriču št. 22. Ta odbor je že uročil prošnjo za dovoljenje za nabiranje prispevkov. Cerkvica se blagoslovi prihodnje leto v proslavo jubileja našega milega vladarja, cesarja Frana Josipa I. Vse hvalo vrlim Padričanom, ki umejo tako lepo spajati verski, patrijotični in dinastični čuti! V izgled naj bodo vsej okolici! Uverjeni smo, da verni okoličani pripomorejo vsak po svoji moči Padričanom, zmagati precejšnje stroške.

Plačajo naj ščavi, ako hočejo jesti! Pišejo nam: Vsled štrajka pekovskih pomočnikov poskodila je cena kruha — kakor znano — od 16 nvč. za 24. V ulici Giulia blizo bošketa (na vogalu ulice S. Cilino) ima svojo prodajalnico neka huda nasprotnica naša. Doma je iz Pirana. Med drugim prodaja tudi kruh. Kakor drugi povišala je tudi ona ceno na 24 nvč. Ali med tem, ko so drugi zopet šli nazaj z ceno, je ona hotela nadaljevati. Seveda: večina njenih odjemalcev plačujejo na teden in si ne morejo pomagati. In velika večina te večine so Slovenci. Dne 2. t. m. je prodajala kruh po isti ceni kakor prvi. To se je vendar zdelo malo preveč nekemu naših, ki jej je rekel nejevoljno: „Tako drag kruh, ali se vam ne zdi pregrešno? Kje bodo jemali ljudje denar, da plačajo take cene?“

A žena je odgovorila prav po italijanski kulturi: „Che paghi i ščavi, se i vol magnar!“ Naj plačajo ščavi, ako hočejo jesti!

Tako postopajo z nami oni, katere pasemo se svojimi žulji! Svetoivančani, zapomnite si to!

Slavnost v Celju. Najprvo čestitamo „Triesterici“ na posebni točnosti, s katero je ponatisnila „Piccolove in „Serine“ — laži! Kako jo je pogodila, da je tudi ona postavila v pravo luč slovensko „surovost“ in celjsko-nemško dostojnost, prepriča se lahko iz sinočnih ljubljanskih listov. Iz Celja poročajo namreč dne 10. avgusta: Nemci so nocoj ugasnili plin in naskočili „Narodni dom“. Razbili so veliko šipo, vredno 60 gid. Nemci so razbili tudi lepo veliko svetiljko nad vhodom v „Narodni dom“, polomili se cevi za odtakanje deževnice in z jajci — ometali poslopje. Navzoči redar ni aretoval napadalcev. Imena storilcev so znana. Policija je dokazala v novič, da je popolnoma nezmožna za vzdrževanje reda“.

A najznačilneje za nemško-celjsko dostojnost, za varstvene in splošne razmere pa je to: da je orožnik moral aretovati mestnega policista.

Kaj takega se ne dogodi sleherni dan in povsodi. To je uprav celjska specialiteta, kakor sti tudi svoje posebne vrste tista „dostojnost“ in „treznost“ (Besonnenheit) celjskih Nemcev, o kateri čvekajo kakor na povelje vsi oficijozni listi, inclusive „Triester Zeitung“.

Ker so ti „trezni“ in „dostojni“ ljudje že v nedeljo ometavali z jajci odhajajoče gospode in dame, ker so ometavali z jajci tudi Lemeževo hišo, kjer se je vršila velika ljudska slavnost, in ker so

slednjč minoli terek po noči tudi na „Narodni dem“ metali nemško kulturo v obliki — jajc, moramo že misliti, da je v spretnosti v metanju jajc najzanesljivejši kriterij za presojevanje: kdo je dostojen in trezen! Mar ni tako, slavna oficijozna glasila, inclusive „Triester Zeitung“? Za tistih „samo 500 udeležencev“ — o katerih lažete vedoma v svoj lastni žep — in pa za tistega jednega baje zaprtega Sokola, Vam vračamo drage volje celjskega policista, katerega je moral zapreti orožnik. In Bog je naša priča, da ne bodete na škodi. Kajti policijsti, katere morajo aretovati orožniki, ne rasejo na vsaki vrbi. Tak sad more vzrasti le na veji celjsko-nemške dostojnosti. O postopanju Nemcev piše prav primerno „Slovenec“:

Bil to dan je naš dan, ki je sijajno pokazal, da Slovenec še živi in da ga nasprotnikov kruta sila nikdar zatrla še ni! Z vso znano, brezobzirno silo so pritiskali naprotniki, združeni nemški nacionalci in liberalci, s kratka: nemški „heilovci“, da zabranijo to velepomembno slavnost, in preprečijo pojav slovenskega življa na Štajerskem, — v starodavnem Celju.

Na jedno stran se je pokazal uspeh slovenske marljivosti in odločnosti, delavnosti in neustrašenosti v prav svetli luči, — na drugo stran pa nemška „kultura“, tista toliko proslavljena in hvalešana nemška kultura, katere nam ponujajo na vseh koncih in krajih, nam vsiljujejo v šolah in uradih.

Za „inferijorne“ nas imajo! Dnevi celjskih slavnosti so pa pokazali, kako superijorni smo jim, tistim „kulturonosecem“, ki so nam hoteli imponirati samo z zabavljicami, kričanjem, žvižganjem, metanjem gujlih jajec in drugimi sličnimi pojavi.

Odbor polit. društva „Edinost“ boče imel svojo sejo jutri zvečer ob 7. uri. Ker boče sklepati o stvareh, ki se tičejo vseslovenskega shoda v Ljubljani, prosimo odbornike, da se polnoštevilno udeležijo te seje.

Češki gostje v Trstu. Kakor smo že javili zadnjič, došlo je minolega torka v Trst nekaj mlilih gostov, ki so se bili udeležili slavnosti v Celju. Izletnikom je na čelu gosp. dr. Novotny. Tržaški rodoljubi so povabili mile goste na prijateljski večer v čitalnico. A ta „prijateljski večer“ se je razvil do take dimenzije, da je bil v živ dokaz, kako iskreno sočutstvujejo Slovenci in Hrvatje z bratskim narodom češkim. V čitalnico je prihitelo toliko tržaških rodoljubov, da ni zadoščala dvorana, ampak so morali posesti tudi po stranskih prostorih. Došli so tamburaši „Tržaškega Sokola“ in skoro polnoštevilni mešani zbor „Slov. pevskega društva“. Ob udaranju tamburašev in milim petjem vnela se je najbolj animirana, uprav prisrčna zabava. Govorilo se je tudi — to se umaje ob sebi. Prvi je navdušenimi besedami pozdravil češke goste predsednik čitalnice, gosp. dr. Otokar Rybář. Potem so sledili: g. dr. Gregorin v imenu „Sokola“, g. dr. Novotny (viharno pozdravljen), deželni poslanec Ivan Gorjup, tržaški Čeh gosp. Vrba in g. Miloš Kamušič. Vse govore je prevejal duh zavezništva med Čehi in Slovenci. Burno so pritrdjevali navzoči, ko je povdarjal gosp. dr. Rybář, kako nam je narod češki učitelj in voditelj v vsakem pogledu, a uprav viharno navdušenje je navstalo, ko je gosp. dr. Novotny, odzavši se na to apostrofo Rybářovo, zatrjal, kako iskrene so simpatije, ki jih goji narod češki do naroda slovenskega. Pozno v noč smo ostavili prostore naše čitalnice, noseči, seboj sladko zavest, da se bolj in bolj utrjata čut vzajemnosti in zavest o enakosti narodnih interesov med nami avstrijskimi Slovani. Tudi v terek zvečer smo se uverili, da si nismo več tuji eden drugemu, da ne stojimo več hladno jeden poleg drugega, marveč da so jela čutiti srca, da se nam vsem pretaka po žilah jedna in ista kri. Negujmo vsi in ob vsaki priliki to plemenito rastlino vzajemnega čutstvanja, da nam na njej čim prej vzcvete duhteča cvetka — srečne bodočnosti avstrijskega slovanstva. In v tem negovanju in na delu v dosego tega velikega cilja prednjači naj nam vrli narod češki, kakor najnaprednejši, najodvažnejši med slovenskimi plemenimi avstrijskimi! Gg. izletnikom izrekamo iskreno zahvalo na skazni nam časti narodu češkemu pa kličemo iz polnih prs: Na zdar!

Frankfurtarice v Ljubljani. Iz Ljubljane nam pišejo: Sinoči so imeli v kazinski restavraciji iz Celovca prišli Germančki mej ljubljanskimi „brati“

komers. Frankfurtarice so bile demonstrativno obešene tik oken. Peli so večkrat „die Wacht am Rhein“. Nekaj mladih ljudij se je smejala tem demonstracijam, a častništvo se je potegnulo za pruske goste. Mir se ni kalil.

Vprašanje do slavne finančne oblasti. Dne 5. t. m. je prišel v mojo hišo eksekutor, namenom, da mi zarubi šivalni stroj radi zaostalih davkov. Jaz sem protestoval proti temu, zatrdivši, da nisem prejel opominskega lista. To je: takega, da bi ga umel — slovenskega. Eksekutor pa je odvrnil, da to je vsejedno, da zadošča tudi ustmeni opomin.

Sedaj vprašam slavno finančno oblast: čemu pa so opominski listi, ako niso potrebni? In če so potrebni, ali ni brezsmiselno, da se izdajajo v takem jeziku, katerega ljudstvo ne razume? Jaz bi dejal, da so opominski listi, katerih ljudstvo ne razume, pravi nezmisel.

Tako postopanje je obsoditi toliko iz ozira na korist ljudstva, kolikor iz ozira na zakone ravnopravnosti. Takemu postopanju treba storiti kraj, da ne bodemo primorani misliti, da za nas Slovence veljajo zakoni le tedaj, kadar plačujemo, in ne tudi tedaj, ko bi imeli uživati prava.

Okoličan.

Za jezikovne naredbe. Občinski odbor pri Belicerkvi na Dolenjskem je v seji dne 23. julija 1897. soglasno sklenil resolucijo, katera se glasi: Obč. odbor odobrava soglasno jezikovne naredbe ekscelencija grofa Badenija za Češko in Moravsko, in prosi, da se tudi za nas in za vse slovenske pokrajine take naredbe izdajo.

Razširjenje cerkniškega sodnega okraja. Pravosodno ministerstvo je odredilo, da je 1. novembra t. l. občino Rakek izločiti iz logaškega okraja, občino Šilce pa iz loškega sodnega okraja ter obe ti občini priklopiti sodnemu okraju cerkniškemu, vsled česar se priklopita ti občini tudi cerkniškemu davčnemu okraju.

Izlet „Slov. pevskega društva“ v Vipavo. Sedeži na vozovih, najetih od društva, so že oddani. Ker društvo ne more rizikirati in najeti več vozov, nego je potrebno za že priglāsene, priporoča se, da si morebitni najljubši izletniki sami preskrbe vozove. Seveda ni izključena možnost, da se v nedeljo ne odpelje kdo priglāsenih. V tem slučaju se boče lahko vozil kdo drugi.

Pevsko društvo „Vesela“ v Šklednju vabi vse rodoljube mesta in okolice na veliko veselico s plesom, katero priredi pod milim nebom prihodnje nedeljo dne 15. avgusta na prostornem dvorišču gostilne gospe Dragotinke Sancin-Nemec. — Razpored: 1. Jenko: „Naprej“, godba. 2. Volarič: „Na planine“, mešani zbor. 3. „Spomin na Kranj“, venček, udara tamburaški zbor škeđenjski. 4. „Sarafan“, mešani zbor. 5. „Dekletove želje“, mazurka, udara tamburaški zbor. 6. Vilhar: „Domovini“, mešani zbor. 7. „Domovina moja“, udara tamb. zbor. 8. Hubad: „Je pa davi slan'ca pala“, mešani zbor. 9. „Domači prepir“, šalo-igra v jednem dejanju. Kratek odmor. 10. Ples. — Med posameznimi točkami boče svirala domača godba. Začetek točno ob 5. uri popol. Ustopnina: na veselico za osebo 30 nvč., za nedorasle polovico, sedeži 10 nvč., k plesu 50 nvč.

Ker je čisti dohodek namenjen za nabavo nove društvene zastave, radodarnosti se ne stavijo meje. — V slučaju slabega vremena se veselica odloži na nedoločen čas. K obilni udeležbi uljudno vabi

ODBOR.

Davek o pridobnini. Kdaj se pričinja in neha davčna dolžnost? Davku podvržena podjetja je prijavit davčni oblasti. Ako se je podjetje prijavit obrtni oblasti (politiški okraj), tedaj zadošča, ako se davčni oblasti predloži prepis te prijave. Kdor ni svojega davku podvrženega podjetja prijavil ni obrtni ni davčni oblasti, kaznovan boče radi utajevanja. Na to se opozarjajo seobno oni, ki niso plačevali pridobnine dosedaj (zdravniki, pisatelji, umetniki itd.) Izbris pridobnine se izvrši na zahtevo davčnega obvezanca, ako je opustil obrt ali pa je trajno ustavil delo. V obeh slučajih velja izbris od plačilnega roka, sledečega resničnemu ustavljenju poslovanja (1. januar, 1. april, 1. juli, 1. oktober, torej od sledečega četrletja.)

Kdaj se zmanjša ali odpiše davek? Radi ovir v poslovanju vsled smrti, bolezni lastnika, požara ali družih nenavadnij,

okolnosti (n. pr. ako se je zaprla cesta) lahko deželna finančna oblast odpiše jeden del jednega ali več kvartalnih obrokov; ako pa se je poslovanje popolnoma ustavilo za jedno četrletje, lahko popolnoma odpiše davek. Proti temu odluku je dopuščena pritožba na ministerstvo. Prošnje za take odpise je vložiti na davčni administraciji. Za počivajoče obrti se ne plača davek. Za počivajoče ukoreninjene (radicirane) in druge realne obrti velja najnižji davčni stavek.

Zastavna pravica in jamstvo. Za pridobnino se stranskimi pristojbinami vred obstoji jedeninpolletna zakonita zastavna pravica na realitate, posvečene podjetju (tovarniška poslopja, mlini itd.) Ta zastavna pravica ima pravico prednosti pred vsemi privatnimi zastavnimi pravicami. Pri starih zastankih je odvisna pravica do prednosti od pravočasnega izposlovanja zagotovitve (po preteku leta dnij, odkar je zapadel davek). Ako je več solastnikov podjetja, podvrženega davčni dolžnosti, potem jamčijo vsi nerazdelno, to je, pridobnina od te kupčije se lahko iztirja od jednega kakor od drugega.

Kdor je dal v zakup kako podjetje, jamči za davek zakupnika, ne pa za davek podzakupnika.

Štrajk. Štrajk pekovskih pomočnikov se je zasakal nepričakovano. Štrajkovci so ostavili delo v združnih pekarnah pod zaščito magistrata in so proglasili, da bodo nadaljevali štrajk. Jadikovanje „Piccolovo“ na tem preobratu stvari je jako poučno za pekovske pomočnike. Iz tega jadikovanja se daje sklepati, kako prav smo imeli, ko smo svarili delavce k previdnosti. Nova pogajanja med gospodarji in delavci spremljamo mi z vso dobrohotnostjo in želimo, da dovedejo do sporazumljenja.

Mizarski pomočniki so na včerajšnjem posvetovanju odklonili ponudbo gospodarjev — zboljšanje mezde za 10 nvč. na gid. — ter so sklenili nadaljevati štrajk.

Slednjč štrajkajo tudi delavke v tovarni za vrvi g. Angelija pod Škednjem.

Zopet razsvetljava! Iz Rojana nam pišejo: Te dni imeli smo v naši vasi zopet razsvetljava. Tako „lušno“ menda ni nikjer drugje, kakor je pri nas. Zadnja razsvetljava seveda ni bilo Bog ve kaj, kajti razsvetljena je bila samo — jedna krčma! Tu je namreč slavni „coro nuovo“ pričakoval g. župnika Jurca ob njega povratku — iz Sežane! Pa tudi ni šala to, ako kdo srečno prebije tako dolgo potovanje in mi razumemo prijatelje in čestilce g. Jurca, da so na tak slovesen način proslavili senzacionalni dogodek: povratek g. Jurca iz — Sežane. In zatrjujejo nam povsem zanesljivo ljudje, da je bil tudi g. župnik ginen do solz, ko je videl, kako njemu na čast v — krčmi gore lučice in bengljajo balončki v — italijanskih barvah! — In neizmerno je bilo veselje med prijatelji gosp. Jurca, ko se je med njimi pokazal iz — Sežane srečno povrnivši se župnik.

Poleg tega še to srečno naključje — nikar se ne smejajte, res je bilo le golo naključje — da se je gospod župnik vračal ravno na nedeljo zvečer, ko imajo prijatelji največ časa!

Gosp. župnik! Dovolite nam sedaj resno besedo: e tempo di finirla! Ako že tega niste dolžni osebni gospoda Jurca, dolžni ste pa dostojanstvu župnika Jurca!

Dirka „Zveze slovenskih kolesarjev“ iz Trsta v Celje dne 8. t. m. završila se je s sledečimi vspehi: Dirkalo je 8 dirkačev, mej temi prišel je prvi na cilj g. Gorjanc ob 11. uri 52 min., drugi g. Fr. Gombač ob 12. uri 20.5 min., tretji g. Z. Accetto ob 1. uri 5.5 min., četrti g. A. Toros ob 1. uri 40 min. Prvi je člen „Kluba slov. biciklistov Ljubljana“, drugi tudi, tretji „I. kolesarskega društva ljubljanskega“, četrti pa „Kolesarskega kluba „Sokol“ v Trstu. Prvi je rabil za vso progo ur 7.52, drugi ur 8.20½, tretji ur 9.05¼, četrti ur 9.40. Prvi je torej 183 km. prej nego v 8. urah in s tem pobil najnovejše vspehe kranjskih nemških kolesarjev.

Z ozirom na to, da je bila pot jako slaba, in da so dirkači imeli mečan protipih do Logatca, vozili so imenovano progo prav dobro. Prva dva dirkača prevozila sta progo, odračunivši odpočitek, pod 8. urami in sicer prvi g. Gorjanc v 7. urah 33 min., drugi g. Gombač v 7. urah 35 min.

Kranjska obrtna družba pa naše narodno gospodarstvo. Gori imenovana družba namerava v kratkem postaviti si velikansko tovarno na levem

